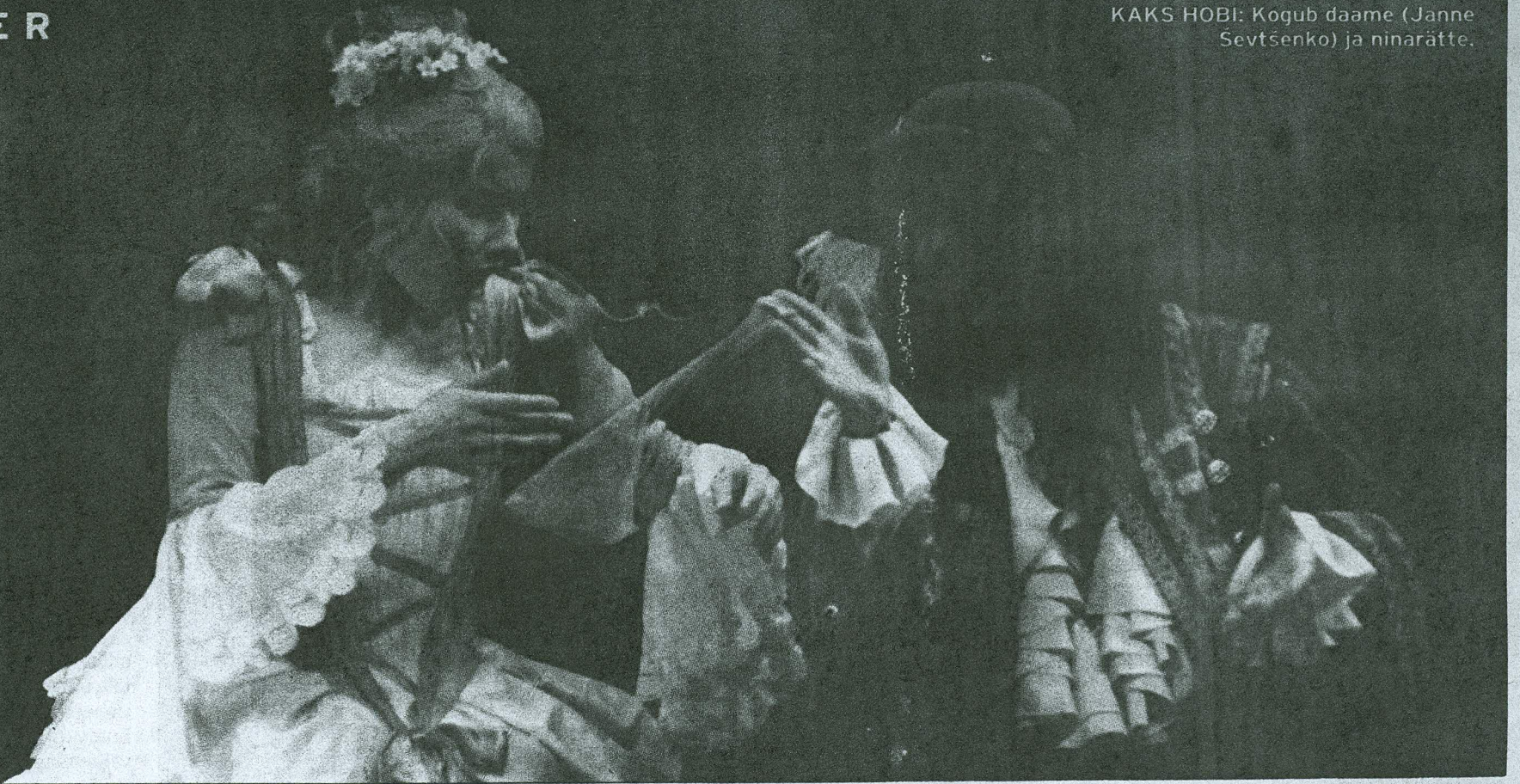

O O P E R

DON GIOVANNI (RAUNO ELP)
KAKS HOBI: Kogub daame (Janne Ševtšenko) ja ninarätte.

Don Giovanni elu ja õpetused

Mozart "Don Giovanni". dirigent **Eri Klas.** lavastaja **Neeme Kuningas.** Kunstnikud Anna Kontek ja Esko Suhonen (Soome). Osades Rauno Elp, Ain Anger, Nadia Kurem, Heli Veskus, Aleksandrs Antonenko (Läti), Väino Puura, Janne Ševtšenko, Teo Maiste. Esietendus 2. mail Estonia teatris

treemselt erinevaks mängitud. Võimukas aadlidaam, hüljatud tulevane ema ja naiivne taluneid.

Tuntud loo nahhaalsest don Juanist teeb nauditavaks vaimukate, grotesksete ja tragikoomiliste leidude tulevärk. Ülivõimsa lõpukulminatsiooni ajal toimub tegevus koguni neljal tasandil korraga. Väljas möllab valgusvälkudena tapetud komtuuri vaim donna

lemmikkangelanegi. Vallatu isand kavaldab külanoorde Zerlina ja Masetto pulmas üle seltskonna, ja lavastaja publiku. Pulmapeo ilmestamiseks on toodud lavale keelpillikvarteti jagu muusikuid, kes peavad lava kõrval olevate külgmonitoride kaudu dirigendi kätt jälgima. Esietendusel see eriti ei õnnestu, ja nii haarab kogu publiku tähelepanu kvarteti koosmän-

"Ilusas Helenas", paistab siiski, et see pole just tema amplituud.

Vokaalse ja mängulise kõrgkvaliteediga üllatas lapseootel donna Elvirat kehastav debütant **Heli Veskus**. Laitmatu vokaaliga esineb don Ottavio lätlase **Aleksandrs Antonenko** kehastuses. Väino Puura (Masetto) on kui elektrit täis, pingutab kohati üle, aga on üldiselt tore kuju. Kohatine

Lavastaja **Neeme Kuningas**, rääkisid vaimustusega **Peter Sellersi** kaasaegsest "Don Giovanni" lavastusest, kus isand ja Leporello on mustanahalised kaksikvendadest narkodilerid. Miks tegid Estonias traditsioonilise lavastuse? Oleks võinud don Giovanni ka

Don Giovanni elu ja õpetused

Mozart "Don Giovanni".

dirigent **Eri Klas**.

lavastaja **Neeme Kuningas**.

Kunstnikud Anna Kontek ja

Esko Suhonen (Soome).

Osades Rauno Elp, Ain Anger, Nadia

Kurem, Heli Veskus, Aleksandrs

Antonenko (Läti), Väino Puura,

Janne Ševtšenko, Teo Maiste.

Esietendus 3. mail Estonia teatris.

“Don Giovanni” – Eri Klasi juubeliks väljatoodud hooaja lõpuetendus – väärrib vaatamist. Muusikast täpselt lähtuv, tugeva dramaturgia ja selgete lavastuslike aktsentidega: muusika-teater selle sõna parimas tähenduses.

Pärast mullukevadist Estonia teatri pingeseisu ja Neeme Kuninga infarkti on mõlemad jõudnud teisele tasandile. Eriti Kuningas. Tuua viie kuu jooksul välja neli eri žanris lavastust – ja kolm neist lausa kümnesse (eelnesid “Nukitsamees” ja “Irma”) – on saavutus.

Lavastuse koosseisu valides on **Neeme Kuningas** lähtunud laulvate näitlejate täpsest vastavusest rollitüübile. Laval on valdavalt noored – tegelaskujude eakaaslased. Sellest ka lavastuse teesklematu hoog ja lennukus. Kui ikka **Rauno Elp** (don Giovanni) diagonaalis üle lava tormab – pikad juuksed lehvimas ja mantel tuult võtmas –, on tunne kui Linnateatri “Musketäride” etendusel. Ka kolm tihti sarnaseks-sulavat naistegelast: donna Anna, donna Elvira ja Zerlina on selles lavastuses eks-

treemselt erinevaks mängitud. Võimukas aadlidaam, hüljatud tulevane ema ja naiivne taluneid.

Tuntud loo nahhaalsest don Juanist teeb nauditavaks vaimukate, grotesksete ja tragikoomiliste leidude tulevärk. Ülivõimsa lõpukulminatsiooni ajal toimub tegevus koguni neljal tasandil korraga. Väljas möllab valgusvälkudena tapetud komtuuri vaim, donna Elvira vaagub trepist üles sünnitama, don Giovanni ise vangub suure laualühtri kõikuva koorma all ja teener Leporello pageb hirmunult laudlina varju.

Esimene üllilooline, aga värskest vaimukas mõte on näidata don Giovanni kleptomaanina. Sobiks oma hobiga hästi Reet Linna kuulsaite ja kummaliste saatesses. Lavalgi tõmbab ta heldinult kuulavatelt “ohvritelt” ninarätid professionaalse osavusega põuest.

KOHE ESIMENE PILT rababki naturalistliku ehedusega. Lapseootel donna Elvira põlvitab maas ja nuusutab hindavalt rätikute parfüümigaleriid. Heasüdamlik Leporello tõendab talle sellega, et naine pole sugugi ainus, kelle tema isand on maha jätnud.

Edaspidi peavad don Giovanni ja Leporello ka ninarätidega žongleerida oskama. Halastamatu lavastaja on **Ain Angeri** (Leporello) pannud seda lausa kiire buffo-episoodi ajal tegema. Noor-mees jääb niigi sõnatulevärgi ettekandmisele alla, nüüd siis pillu veel rätte sel ajal. Publikul igatahes igav ei hakka.

Kuningas on mängur nagu ta

lemmikkangelanegi. Vallatu isand kavaldab külanoorde Zerlina ja Masetto pulmas üle seltskonna, ja lavastaja publiku. Pulmapeo ilmestamiseks on toodud lavale keelpillikvarteti jagu muusikuid, kes peavad lava kõrval olevate külgmonitoride kaudu dirigendi kätt jälgima. Esietendusel see eriti ei õnnestu, ja nii haarab kogu publiku tähelepanu kvarteti koosmängu ponnistuse jälgimine. Samal ajal tõmbab don Giovanni lava ja saali haneks ning kaob Zerlinaga lossi tagatubadesse. Ei märkaks seda keegi, kui rumal tüdruk ise karjuma ei hakkaks.

LEPORELLO on lühema ja krapsakama don Giovanni kõrval suurekasvuline lontu teener, kes vastumeelselt isanda käsul hulga trikke teeb ja nii publiku lemmikuks saab.

Ühe trikiga ei saa ta aga veel hästi hakkama, ja see on buffo-stiilis laulmine. Kiirkõnet imiteeriv laulustil peab olema ühtaegu tehniliselt meisterlik ja naljakas. Seda komistuskivi jagub kolmele lauljale: **Väino Puurale**, **Ain Angerile** ja **Rauno Elbile**. **Eri Klas** kruvis ka tempod nii kõrgele, et lauljatest lausa kahju. Kõige puhtamalt tuli sellest katsumusest välja osavaim mees don Giovanni ise. Tema lauldud lühike kiire aaria ja sellele järgnenud ülelava-jooks, mis kõik lavalolnud neid endaga kaasa pühib, oli esietenduse vaimustavamaid momente.

Selle koha tõstsid kõrgele vokaalse ja mängulise õnnestumise ühendus. Kuigi Elp on seekord naisteküti rollis veidi veenvam kui

“Ilusas Helenas”, paistab siiski, et see pole just tema ampluaa.

Vokaalse ja mängulise kõrgkvaliteediga üllatas lapseootel donna Elvirat kehastav debüütant **Heli Veskus**. Laitmatu vokaaliga esineb don Ottavio lätlase **Aleksandrs Antonenko** kehastuses. Väino Puura (Masetto) on kui elektrit täis, pingutab kohati üle, aga on üldiselt tore kuju. Kohatine rahulikum mäng aitaks ka vokaali paremini valitseda. Janne Ševtšenko tema pruudi Zerlinana on oma osas armas. Viimasel hetkel haigestunud Pille Lille asemele astunud **Nadia Kurem** laulab Mozarti õhulist vokaali enamasti paksvõitu verdiliku häälega.

“Don Giovanni” suurimate õnnestumiste hulka tõuseb soomlastest kunstnike valgusreži: täpne, peente nüansside ja filigraanse teostusega. Orkester sünnipäevalapse käe all on täpne ja hea.

ET ELUKUNSTNIK don Giovanni järjest raskemaid ja nahhaalsemaid ülesandeid ette võttes paratamatult huku poole liigub, on selge. Lõpuks seisab ta üksi oma viimase õhtusööma-aja laua ääres. Jüngrid pagenu, viimane laua all, ja tema ise, pikad juuksed laiaili – astumas vastu oma saatusele. Kohutav, julge, ja kas kohatu paralleel Kristusega. Igatahes mõjuv.

Don Giovanni jäi oma väljakutsete tapetud Komtuuri vaimule alla – ja hukkus. Kuningas tegi väljakutse maailmaliteratuuri ühele raskemale ooperile – ja võitis.

HEILI VAUS

Lavastaja Neeme Kuningas, rääkisid vaimustusega Peter Sellersi kaasaegselt “Don Giovanni” lavastusest, kus isand ja Leporello on mustanahalised kaksikvendadest narkodilerid. Miks tegid Estonias traditsioonilise lavastuse?
Oleks võinud don Giovanni ka Pääsküla prügimäele viia või mida iganes. Aga eesti inimene peab oma teatris põhilised klassikateosed saama korralikus lavastuses ära vaadata.

Rauno Elp oli don Giovanni-na veidi veenvam seelikukütt kui Parisena “Ilusas Helenas”. Aga kas ta vallatum ei võiks olla?

Näitleja teeb laval veenvalt ikka seda, mis ta natuurile omane on. Ma ei saa öelda, et mine proovi järgi. Kui Elp oleks tõesti Tallinna või Eesti parim flirtija, ajaks ma tema pere lahku. Samuti ei saa ma “Irma” peaosalistele öelda, et mängi nii, nagu oleks sul päevas kümme klienti olnud. Ma ei saa neilt seda kogemust nõuda.

Mida “Don Giovanniaga” publikule öelda tahad?

Don Giovanni on elukunstnik, ta paneb end proovile ja tuleb igast olukorrast võitjana välja. Teater peaks aitama inimesel enda sisse vaadata, leida lahendusi, mille peale ta muidu ei tule.